

Bruxelles, 13. lipnja 2016.
(OR. en)

9222/16

ECOFIN 462
UEM 208
SOC 326
EMPL 222
COMPET 296
ENV 341
EDUC 197
RECH 188
ENER 204
JAI 452

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	9136/16 ECOFIN 427 UEM 177 SOC 291 EMPL 187 COMPET 264 ENV 308 EDUC 164 RECH 156 ENER 169 JAI 414 - COM(2016) 339 final
Predmet:	Preporuka za PREPORUKU VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Nizozemske za 2016.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni Nacrt preporuke Vijeća, kako su ga izmijenili i usuglasili različiti odbori Vijeća na temelju prijedloga Komisije COM(2016) 339 završna verzija.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2016.

i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Nizozemske za 2016.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Nizozemska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016.³ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Nizozemska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te preporuke.
- (2) Izvješće za Nizozemsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Nizozemske u izvršavanju preporuka za Nizozemsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te njezin napredak u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je obuhvaćalo i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Nizozemskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Ključno je riješiti vrlo visoku zaduženost kućanstava. Izazov i dalje predstavlja velik i trajan suficit tekućeg računa, koji je odraz strukturnih značajki ekonomskog i političkog okružja u pogledu nefinancijskih društava, također i s obzirom na prelijevanje na druge države članice europodručja.

³ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Nizozemska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁴, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁴ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (5) Nizozemska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe prijelaznom pravilu o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira postupno poboljšanje ukupnog salda na 0,1 % BDP-a u 2019. Vlada istodobno planira pogoršanje ponovno izračunanog strukturnog salda⁵ na –1,4 % BDP-a u 2016. te potom njegovo poboljšanje. Planira se ostvarenje srednjoročnog proračunskog cilja, odnosno strukturnog deficita od 0,5 % BDP-a, u 2019. Međutim, na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda ostvarenje srednjoročnog proračunskog cilja očekuje se već od 2018. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti 65,4 % u 2016. te se potom postupno smanjiti na 58,9 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik da će Nizozemska, ne bude li promjene u politikama, u određenoj mjeri odstupati od zahtjeva preventivnog dijela Pakta u 2016. te u 2016. i 2017. kada se zajedno uzmu u obzir. Predviđa se da će Nizozemska ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu u 2016., a nakon završetka prijelaznog razdoblja i referentno mjerilo za smanjenje duga u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Nizozemska uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. No za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. ipak će biti potrebne dodatne mjere.

⁵ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

- (6) Nedavni rast zaposlenosti može se u potpunosti pripisati povećanju broja zaposlenih na ugovor o radu na određeno vrijeme i broja samozaposlenih. Iako je Nizozemska poduzela mjere za rješavanje tog pitanja, potreban je sveobuhvatniji pristup. Niske stope prijelaza s ugovora o radu na određeno vrijeme na ugovore o radu na neodređeno vrijeme i dalje predstavljaju rizik od segmentacije tržišta rada. Visok i sve veći postotak ugovora o radu na određeno vrijeme razmatra se u kontekstu velikih razlika među odredbama o zaštiti zaposlenja u okviru ugovora o radu na određeno vrijeme s jedne strane i ugovora o radu na neodređeno vrijeme s druge strane. Samozaposlene osobe bez zaposlenika često nisu dovoljno osigurane u pogledu invaliditeta, nezaposlenosti i starosti, što bi dugoročno moglo utjecati na održivost sustava socijalne sigurnosti. Uvedeno je nekoliko mjera kojima su smanjene razlike između ugovora o radu na neodređeno vrijeme i ugovora o radu na određeno vrijeme. Povoljni porezni aranžmani i nedostatak obveza plaćanja određenih doprinosa za socijalno osiguranje i dalje djeluju kao financijski poticaji za samozapošljavanje.
- (7) Ključan izazov pri rješavanju visoke zaduženosti kućanstava predstavlja tržište stambenih nekretnina, na kojemu se uzorci stambenog financiranja i štednje u tom sektoru oblikuju na temelju desettljećima prisutnih nefleksibilnosti i poticaja koji imaju štetan učinak. Sklonost kućanstava da povećavaju bruto hipotekarni dug s obzirom na vrijednost stambenih nekretnina uglavnom je posljedica dugotrajnih fiskalnih poticaja, posebno poreznog odbitka na hipotekarne kamate. Od 2012. proveden je niz mjera za djelomično rješavanje tog pitanja, ali one nisu pojačane u skladu s preporukom Vijeća za 2015. Razvoj djelotvornog privatnog tržišta najma nekretnina ograničen je subvencijama u drugim stambenim podsektorima. Sektor socijalnog stanovanja jedan je od najvećih u EU-u, ali stambene nekretnine ne dodjeljuju se uvijek učinkovito onima kojima su stvarno potrebne. U sektoru socijalnog stanovanja uvedeno je veće razlikovanje visina najamnina na temelju dohotka. Društva za stanovanje morat će djelatnosti od općeg gospodarskog interesa (npr. socijalno stanovanje) odvojiti od drugih djelatnosti. Budući da je riješeno pitanje nekih poticaja sa štetnim učinkom na tržištu socijalnog stanovanja kojima se najamnine povezivalo s dohotkom, primjereno je da se taj dio preporuke Vijeća za 2015. prebaci na praćenje situacije. Istodobno je tržište stambenih nekretnina i dalje znatno narušeno te nastavlja uzrokovati naklonjenost kućanstava zaduživanju. Potreban je daljnji napredak u pogledu tih pitanja.

- (8) Uz narušavanja tržišta stambenih nekretnina, raspoloživi dohodak kućanstava opterećuju i obvezni neporezni doprinosi drugom stupu mirovinskog sustava. Drugi stup mirovinskog sustava bilježi dobre rezultate u pogledu kvalitete i primjerenosti, ali i nedostatke u pogledu međugeneracijske pravednosti, transparentnosti i otpornosti na ekonomske šokove. Posljednjih godina poboljšana je održivost mirovinskog sustava tako što je dob za umirovljenje povećana na 67 godina do 2021., a zatim će se povezivati s očekivanim životnim vijekom. Mirovinski doprinosi u prosjeku su smanjeni jer je smanjena maksimalna stopa prirasta za mirovine koja je oslobođena od poreza. Odgovarajuća raspodjela, unutar naraštaja i među njima, troškova i rizika koji nisu obuhvaćeni propisima o indeksaciji i financijskim zaštitnim slojevima (okvir za financijsku procjenu) pomogla bi kućanstvima da raspodijele svoja financijska sredstva na način koji više pogoduje rastu. Vlada je objavila namjeru uvođenja znatne reforme drugog mirovinskog stupa, uz uključivanje socijalnih partnera, s ciljem stvaranja transparentnijeg i aktuarski pravednijeg sustava.
- (9) Tijekom gospodarske krize došlo je do znatnog pada ulaganja, koje se otad tek djelomično oporavilo. Čini se da su slaba ulaganja na razini cijelog gospodarstva jakog cikličkog karaktera. Bila su potaknuta padom na tržištu stambenih nekretnina i odabirima povezanim s fiskalnom konsolidacijom. Iako se čini da su prepreke ulaganjima neznatne, čini se da su niska ulaganja u građevinskom sektoru te u sektoru obnovljive energije povezana s nesigurnošću tržišta i regulatornim čimbenicima. Unatoč poboljšanim kreditnim uvjetima, u trenutačnom financijskom okružju povećani su rizici povezani s novim kreditiranjem. Državni rashodi za istraživanja i razvoj u padu su od 2014., a privatna potrošnja u tom području i dalje je niska. Stoga je Vijeće u 2015. preporučilo da Nizozemska preusmjeri javne rashode u potporu ulaganju u istraživanja i razvoj te da potakne privatnu potrošnju za istraživanja i razvoj. Javni i privatni rashodi za istraživanja i razvoj niski su s obzirom na razinu obrazovanja, akademska postignuća i gospodarski razvoj.

- (10) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu nizozemske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Nizozemsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te daljnje djelovanje u odnosu na preporuke upućene Nizozemskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Nizozemskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (11) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje⁶ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (12) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporuci 3. u nastavku.

⁶ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Nizozemska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ograničiti odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. i ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a u 2017. Dati prioritet javnim rashodima kojima se potiču veća ulaganja u istraživanja i razvoj.
2. Ukloniti preostale prepreke zapošljavanju osoblja na ugovore o radu na neodređeno vrijeme te olakšati prijelaz s ugovora o radu na određeno vrijeme na ugovore o radu na neodređeno vrijeme. Riješiti problem velikog rasta samozaposlenih osoba bez zaposlenika, među ostalim smanjenjem poreznih distorzija koje pogoduju samozapošljavanju, bez ugrožavanja poduzetništva, te promicanjem dostupnosti cjenovno pristupačne socijalne zaštite za samozaposlene osobe.
3. Poduzeti mjere u svrhu povećanja transparentnosti drugog stupnja mirovinskog sustava te njegove međugeneracijske pravednosti i otpornosti na šokove. Poduzeti mjere za smanjenje preostalih poremećaja na tržištu stambenih nekretnina te naklonjenosti kućanstava zaduživanju, posebno smanjenjem poreznog odbitka na hipotekarne kamate.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*
